

Nr 126.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl.,** om ökat anslag till
bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar m. m.

Till byggande av enskilda utfartsvägar har Kungl. Maj:t i den till denna riksdag avlämnade statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, föreslagit ett belopp av 850.000 kr., att utgå av automobilskattemedel. Detta belopp överstiger det av fjolårets riksdag för samma ändamål anslagna beloppet med 50.000 kr.

Avsikten med anslaget till enskilda utfartsvägar är att genom beredande av bidrag från statens sida uppmuntra och möjliggöra för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själva bryta väg fram till de allmänna trafiklederna. Anslaget var ursprungligen avsett endast för de fyra nordligaste länen, men dess användning vidgades från och med budgetåret 1925/1926 successivt så att från och med budgetåret 1930/1931 samtliga län beretts möjlighet erhålla bidrag från detsamma.

I vid föregående års riksdag väckta motioner angående ökat anslag till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar (motion I:133 och II:290) föreslog motionärerna ändring av bestämmelserna om statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar avseende höjning av procenten bidrag av statsmedel till dessa vägar. I motionerna anfördes härom följande:

”Bestämmelser om statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar har meddelats i kungl. kungörelse av den 29 maj 1931, nr 232. Angående villkoren för statsbidragets utgående samt storleken av detsamma stadgas i § 3 av nämnda kungörelse följande:

Mom. 1. Statsbidrag må ej utgå, med mindre till det i varje särskilt fall avsedda vägföretaget bidrag, motsvarande minst 15 procent av statsbidragets belopp, lämnas av medel, som anvisats av landsting, kommun eller annan icke sakägare.

Bidrag må ej utgå till arbete, som påbörjats, innan statsbidrag därtill beviljats, där ej särskilt tillstånd till brådskande arbetes utförande enligt av vederbörande länsstyrelse godkänd plan meddelats av länsstyrelsen.

Mom. 2. Statsbidrag bör i allmänhet icke utgå med mer än en fjärdedel till en tredjedel av den beräknade kostnaden för anläggningen och må ej för något fall bestämmas till högre belopp än som motsvarar hälften av samma kostnad.

Oaktat statsbidrag sålunda lämnas till förhållandevis liten del av beräknad kostnad för den enskilda vägens anläggning ha anspråken på anslaget under de gångna åren varit mycket stort. Detta beror givetvis på det befintliga skriande vägbehovet och utsiktslösheten att inom rimlig tid erhålla allmän väg. För att kunna bryta den besvärande känslan av isolering och för att kunna för-
må söner att stanna vid och slutligen övertaga fädernegården ha inga offer ansetts för stora för den nödvändiga vägens anläggning. Med beundransvärd

seghet, uthållighet och offervilja har så utfartsvägen kommit till stånd. Samtidigt ha intressenterna för vägföretaget haft att härutöver på vanligt sätt och i vanlig ordning utgöra vägskatt för den allmänna väghållningens utförande, till såväl nybyggnad av vägar som till deras underhåll.

För att i någon mån kunna skapa större jämlikhet och rättvisa mellan den del av befolkningen, som utan egna särskilda offer blir delaktig av den allmänna vägens fördelar och den del som har att genom egna insatser av kapital och arbete skaffa sig framkomlig väg, bör en ändring av grunderna för statsbidragets beräkning, innebärande möjlighet för byggare av enskild utfartsväg att erhålla större procentuellt statsbidrag, omedelbart vidtagas.

Såsom — åtminstone tillsvidare — lämplig lägsta gräns för statsbidragets beräkning anse vi vara 40 procent av beräknad kostnad för anläggningen. Övre gränsen torde böra bibehållas vid det belopp som motsvarar hälften av samma kostnad. Sammanlagda beloppet av statsbidrag och det bidrag av minst 15 procent av statsbidragets belopp, som enligt gällande bestämmelser skola anvisas av landsting, kommun eller annan icke sakägare, komma sålunda att utgöra lägst 46 procent och, i de särskilda fallen, högst 57,5 procent av beräknad byggnadskostnad.”

Under återopande av samma motivering yrka vi även i år höjning av bidragsprocenten av statsbidrag till anläggning av enskilda utfartsvägar.

Då det kan vara befogat att närmare överväga till vilken andel av beräknad kostnad bidragsprocenten bör höjas föreslå vi icke nu definitivt förslag till författningsändring. Möjligt är att 1935 års vägsakkunniga, som bl. a. ha att verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar och om förutsättningen för bidrag av allmänna medel till det enskilda vägväsendet m. m., även enligt sitt uppdrag ha att pröva grunderna för statsbidragets utgående. I ovisshet härom och då vi anse denna fråga om ändrade bidragsgrunder vara så betydelsefull föreslå vi riksdagsskrivelse med begäran om utredning och förslag avseende höjning av statsbidraget till enskilda utfartsvägar.

Som av länsstyrelsernas anslagsäskanden framgår är ytterligare höjning av anslaget bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar starkt motiverad. Enligt uppgift från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till departementschefen utvisa dessa anslagsäskanden ett sammanlagt belopp av lägst 1.508.480 kr. Styrelsen biträder också dessa äskanden på det livligaste. Med hänsyn till den avsevärda ökningen av ifrågavarande anslag, nämligen från 600.000 till 800.000 kronor, som beviljats för innevarande budgetår, anser sig styrelsen likväl icke nu böra föreslå högre belopp än 850.000 kronor.

Emellertid innebär tillkomsten av enskilda utfartsvägar att byggandet av allmänna vägar i betydande omfattning kan anstå och i en del fall helt uteslutas. De arbetstillfällen, som skapas vid anläggning av dessa vägar, äro synnerligen välkomna och ägnade att verksamt minska den i de olika orterna ännu befintliga arbetslösheten. Även bör tiden mellan ett vägförslags upprättande och när väg-

anläggningen kan påbörjas genom statsbidragets beviljande ej göras alltför lång. Vägintressenterna kunna annars råka i misströstan om att inom överskådlig tid bliva hjälpta. Med hänsyn till nu nämnda förhållanden och det föreliggande stora behovet få vi föreslå, att anslaget till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar måtte höjas från det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 850.000 kronor till 1.500.000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta *dels* att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av kronor 1.500.000, att utgå av automobilskattemedel;

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning med förslag till ändrade grunder för statsbidragets utgående till enskilda utfartsvägar innebärande höjning av bidragsprocenten av statsmedel.

Stockholm den 22 januari 1936.

J. B. Johansson.

M. Svensson.

N. Gabrielsson.

Carl Lindmark.

Leon. Hagström.

C. F. Carlström.

P. Sandström.

